

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 10/10463	
	Arkiv sakID.: 10/2548	Saksbehandler: Jakob Djupvik
Sluttbehandlede vedtaksinstans:		
Sak nr.: 089/10	FORMANNSKAP	Dato: 29.11.2010

FRA PROGRAMNOTAT TIL HANDLING

Vedlegg: *Fra Programnotat til Handling.* *
Rapport fra arbeidsseminar Sulitjelma hotell 21. september 2010

Sammendrag:

I perioden 2010 – 2014 skal Fauske kommune i sitt folkehelsearbeid ha hovedprioritet på barn og unge – “*Barn trenger andre barn, tid, rom og trygge voksne*”, jfr. FOR – 025/10.

Fauske kommune skal nå omsette folkehelse fra ambisjoner og målsettinger til handling. Et enstemmig formannskap vedtok 8. mars 2010, *Programnotat for folkehelsearbeid 2010 – 2014*, hvor barn og unge skal ha hovedprioritet.

Med bakgrunn i Programnotatet er det utarbeidet en tiltaksplan, *Fra Programnotat til Handling*, hvor det er beskrevet tiltak, ansvar og ressursomfang innenfor de seks (6) fokusområdene i Programnotatet. Fokusområdene det er utarbeidet tiltak på er:

- Familiesenter
- Barnehage,
- Grunnskole/SFO og videregående skole
- Kultur/fritid
- Bo- og nærmiljø
- Arbeidsliv/næringsliv.

Familien, med foreldre som hovedaktør, er grunnleggende i arbeidet med å etablere og videreutvikle gode tilbud til barn og unge i Fauske. Det innebærer at det er vesentlig å gjøre en innsats for å sette foreldre best mulig i stand til å gjøre denne samfunnsoppgaven. Foreldres aktivitet (og passivitet) legger hovedpremisen for barn og unges deltakelse og utvikling. “Bærebjelken” i dette arbeidet er en intervensjonsmodell for foreldrestøtte der en fokuserer på samarbeid mellom de aktører som har sin virksomhet rettet mot foreldre. Strategier for arbeidet med foreldrestøtte skal utarbeides mellom offentlig, frivillig og privat sektor og Fauske Familiesenter skal være “hovedmotoren” i arbeidet. Foreldrestøttemodellen skal rettes til alle foreldre og omfatte aldersgruppen 0- 20 år.

Det blir en økonomisk, administrativt, faglig og driftsmessig utfordring å omsette tiltakene til praktisk handling. For å lykkes med tiltaksarbeidet må rådmannen sette større fokus på bedre ressurskobling, samordning og samhandling mellom enhetene. Det handler om å videreutvikle

det som finnes i dag av gode samhandlingsarenaer og etablere nye hensiktsmessige møteplasser og vil innebære kommunale ressurskoblinger internt i organisasjonen og mot frivillig og privat sektor.

Foreldrestøtteprogrammet vil kreve ekstra ressurser og rådmannen har beregnet behovet til et halvt årsverk over tre år. Stillingen søkes finansiert med kommunale, fylkeskommunale, statlige og private midler.

INNSTILLING :

1. Med bakgrunn i rapport "Fra Programnotat til Handling" ber formannskapet om at konkrete planer for gjennomføring av tiltak iverksettes innenfor de definerte fokusområder.
 2. For planlegging og gjennomføring av foreldrestøtteprogram søkes opprettet 50 % prosjektstilling over tre år. Stillingen søkes finansiert med kommunale, fylkeskommunale, statlige og private midler.
-

Ragnar Pettersen
Rådmann

**”Fra
Programnotat
til
Handling”**

Rapport

Arbeidsseminar

Sulitjelma hotell 21. september 2010

FAUSKE KOMMUNE

Forord

Fauske kommune ønsker å legge til rette for gode oppvekstvilkår for alle barn og unge. I dag øker antall bekymringer og engstelse for ting som tidligere var en del av hverdagen, antall barn og unge som er lite aktiv på fritiden, antall saksmengder hos barnevernet, antall elever med behov for spesialundervisning og antall barn og unge som har psykiske problemer. Generelt kan man si at antall "bekymringsmeldinger" angående barn og unge øker. Dette ønsker Fauske kommune å gjøre noe med først og fremst ved å sette større fokus på hva som skal til for at barn og unge skal ha en god start i livet og en god oppvekst.

Foreldre, familie og nærmiljø er svært viktige faktorer for å stimulere barn og unge på dette området. Fysisk aktivitet er en avgjørende faktor for bedre helse i befolkningen og vaner som læres tidlig i livet tas med inn i voksenalder. I dag er mange foreldre bl.a. lite sammen med ungene sine utendørs. En stor gruppe familier driver så å si ikke med uteaktiviteter. Søndagsturen er blitt en myte for mange, og hvis familien drar på tur, må det være strålende vær. Barn blir i stor grad produkt av sine foreldre og deres livsstil.

Barn og ungdom som vokser opp i dag står i fare for å utvikle alvorlige fysiske, psykiske og sosiale "helseproblemer", for eksempel blir det registrert diabetes 2 hos barn helt ned i 11-12 årsalderen, en klar indikator på usunt levestil.

Et fellestrekk ved helseproblemene til barn og ungdom er at de oppstår som følge av påvirkning fra oppvekstmiljøet.

Odd Henriksen

Odd Henriksen

Ordfører

Innhold

1. Målsetting.....	4
1.1. Delmål	4
2. Tiltak	5
2.1. Familiesenter	5
2.2. Barnehager.....	6
2.3. Grunnskole, SFO og videregående skole	9
2.4. Fritid/kultur.....	12
2.5. Bo- og nærmiljø	13
2.6. Næringsliv og arbeidsliv.....	16
3. Oppsummering tiltak	18
4. Fysisk aktivitet og oppvekst.....	19
5. Arbeidsmetoder.....	20

”Fra Programnotat til Handling”

1. Målsetting

God helse gjennom alle livets faser.

1.1. Delmål

Fauske kommune skal være med å legge til rette for en god start i livet og en god oppvekst for barn og unge.

1. Alle barn og unge i Fauske skal vokse opp i et godt og trygt miljø.
2. At alle barn og unge har engasjerte og trygge voksne i sin oppvekst.
3. Alle barn og unge i Fauske skal utvikle gode fysiske, psykiske og sosiale kvaliteter.

2. Tiltak

2.1. *Familiesenter*

En av familiens primære verdimeslige begrunnelser er omsorg og oppdragelse av barn.

Fauske Familiesenter skal være en motor i kommunes helsefremmende og forebyggende arbeid rettet mot foreldre, barn og unge. Det handler om å sikre alle barn og unge gode oppvekst- og levekår uavhengig av sosial og kulturell bakgrunn.

2.1.1. Opprettelse av tiltaksseksjon i familiesenteret

Hva:

- Foreldrestøttende arbeid
- Foreldrestøtten skal skje på individ, gruppe og system nivå

Ansvar:

- Enhetsleder Barne- og familieenheten

Tidsplan:

- 1. september - januar 2012

Ressurser:

- 4 årsverk (fokusendring/nye)

2.1.2. Etablere en foreldrestøtteplan

Hva:

- "Verktøykassen"
- Prioriteringer

Ansvar:

- Enhetsleder barne- og familieenheten

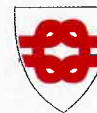
Tidsplan:

- 1. juli 2011 og oppstart august 2011

Ressurser:

- Prosjektleder (50 % - 1 år)
- Drift 500 000 NOK

2.1.3. Andre tiltak

3. Videreutvikling av "God start"
 4. Samordning og koordinering av støttekontaktordningen
 5. Videreutvikle samarbeid mellom relevante familieetater i kommune og stat
 6. Etablere en klar og tydelig kommunikasjonsstrategi for familiesenteret.
-
7. Etablere 2 "vennedager" i året
 8. Videreutvikle familiemøter
 9. Veilede i familienettverksbygning
 10. Parkurs for foreldre
 11. Utvidet obligatorisk svangerskapskurs
 12. Etablere 2 spillefrie dager i året på Fauske
 13. Kommunal kompetanse bygning / tiltaksnivå / utvikling
 14. Etablering av arena for fysisk aktivitet – BARN!
 15. Familiesenter motor i forebygging / helsefremmende tiltak
 16. Aktivitetstilbud for de som faller utenfor (aktiv sommer hele året)
 17. Sikre koordinering / læring av omsorgstilbud for multifunksjonshemmede barn
 18. Etablere PIS grupper på alle skoler

2.2. Barnehager

Alle barn i barnehagealder i Fauske kommune skal ha mulighet for et godt barnehagetilbud. Å satse på de små lønner seg stort

Fokusområder

1. Foreldrestøtteprogram
2. Helsefremmende barnehager
3. Uteområdene
4. Turområdene
5. Sykkeltier - turstier

2.2.1. Foreldrestøtteprogram

Hva:

Innføre "Første Start"

"Første Start", en motivasjonskveld for nye barnehageforeldre (på lik linje med den allerede innførte God Start- kvelden for nye 1.klasseforeldre)

- Leder på enheten er ansvarlig for at foreldrene møter – og får informasjon

- Familiebarnehagen følger opp de som ikke er i barnehagen.
- Informasjon om hvilke aktivitetstilbud finnes i kommunen
- Kompetanse og kompetanseheving innenfor veiledning
- Tidlig innsats med nok folk til å følge opp den enkelte familie for å forebygge
- Oppstartsamtale med foreldre etter x antall uker
 - Faste punkter som skal opp på disse møtene, likt for alle barnehager
 - Forventinger avklares

Ansvar:

- Enhetsleder barnehage er ansvarlig for at dette settes i et system og blir pådriver for at dette faktisk gjennomføres.

Tidsplan:

- Høst 2011 - vinter 2012

Ressurser:

- Utgifter til lokaler, evt bevertning og foreleser/motivator.(50.000,-)

2.2.2. Helsefremmende barnehager

(Ståstedsanalyse – Vi vurderer vår barnehage)

Hva:

Interne vurderingskriterier 2 ganger pr år (september og april)

- Minstestandarder – dette er likt for alle barnehager i kommunen (kosthold, fysisk aktivitet)
- Evaluering og oppfølging
 - Kompetanseheving (hva trenger vi å bli bedre på)

Uteområdet

Gruppas tanke rundt fokus på barnehagenes uteområde er at dette kan bli et SYNLIG BEVIS på at Fauske er en folkehelsekommune! Barnehagens uteområde skal ikke se ut som en "typisk lekeplass". Barn trenger ikke dyre, masseproduserte lekeapparater, - de trenger et utfordrende og trygt miljø som innbyr til aktivitet, utforskertrang og kreativitet. Lekeplassene bør ha store steiner, trær, busker, blomster, tunneller å kripe gjennom, stokker å balansere på, muligheter for vannlek, sandkasser med god, byggbar sand osv osv.

Ideen kan også videreutvikles til å omfatte aktivitetsområder utenfor barnehagenes gjerder, med f.eks naturklatrejungel, akebakker, turstier, gapahuker osv.

Man vil ha behov for hjelp til å planlegge lekeplassene av personer med riktig kompetanse. Fremdriftsplanen må ta utgangspunkt i gjennomført kartlegging av eksisterende uteområder, de som har størst behov for utbedring stiller først i køen. Målet bør være at alle barnehagen skal ha renoverte, spennende uteområder innen utgangen av 2014.

- Kartlegge uteområdene til barnehagene, 2010 – 2014
- Muligheter for uteområdet og utarbeide planer for disse
- Hver barnehage sin stein "Fauskemodellen"
- Prioriteringer rulleringsøkonomi (alle barnehager får hver sitt år)

Ansvar:

- Enhetsleder barnehage (Hvordan dette skal følges opp må ligge inne i et hjul)

Tidsplan:

- Kartlegging starter vinter/vår 2011, samtlige uteområder opprustet innen 2014
- Prioriteringer og planer for den/de første barnehagene utarbeides vinter 2011
- Oppstart renovering sommer 2011, alle uteområder renoverert innen 2014

Ressurser:

- Barnehagene gjøres kjent med fylkeskommunale ordninger med mer
- Kommunale midler og personell
- Kostnader vil avhenge av hva / hvor mye man velger å gjøre

2.2.3. Andre tiltak

3. Uteområdet i barnehagen MÅ innby til aktivitet
4. Trollskog med aktiviteter
5. Bruk av gymsal – idrettshall
6. Skolering av ansatte – fokusområder
7. Mat og frukt
8. Alle barnehager skal ha sitt "nær"område (jungel, gapahuk)
9. Uteområdet – universell utforming
10. Kostholdsprosjekt
11. Kompetanseheving – kompetansebyttning
12. Hvordan når vi mødrene?
13. Prosjekt tidlig/første start
14. Helsefremmende barnehager (Ståstedsanalyse – Vi vurderer vår barnehage)

15. Sykkelløyper

16. Overgang barnehage og skole – samarbeid

2.3. Grunnskole, SFO og videregående skole

I Fauske kommune er skolen en sentral arena for å fremme gode levevaner blant barn og unge. En av de viktigste oppgavene i Fauske-skolen er å stimulere til og legge grunnlaget for en aktiv livsstil og utvikle skolemiljøer som fungerer for alle. I denne livsperioden har skole og familien ansvar for å etablere rutiner som fremmer god læring og god helse.

En av de store utfordringene er "drop-out" fra både ungdoms- og videregående skole. Et godt samarbeid mellom hjem og skole, bygd opp over tid, er spesielt viktig for å stoppe denne utviklingen.

Skolefritidsordningen i Fauske kommune er et omsorgs- og fritidstilbud som legger til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter og hjemmearbeid med utgangspunkt i barnas alder, funksjonsnivå og interesser.

2.3.1. Ti på topp i Fauske – for alle

Hva:

Dette tiltaket innføres som en obligatorisk ordning/fag for skolene i Fauske kommune. Det samles ulike aktiviteter som gis som et valg for elevene/deltakerne. Det etableres en "klippekorst"-ordning tilsvarende tur-orientering.

Deltakerne skal delta på disse aktivitetene og det etableres et minstekrav på antall for "bestått" i skolene samt gjerne kombinert med tileggsbonus for deltakelse i aktiviteter utover dette minstekravet.

Tiltakene skal både være av fysisk karakter og kulturelle/sosiale aktiviteter. For å få godkjent må det være gjennomført aktiviteter i begge kategorier. Eksempler på slike aktiviteter er: Kinobesøk, oppsøke et kulturminne, bibliotekbesøk, deltakelse på et kommunestyremøte, fotturer, nabobesøk, gå strandpromenaden, ei natt i telt/grillhus, besøk i svømmehallen, ei organisert treningsøkt, nattorientering, besøk i en annen barnehage/skole.

Listen kan enkelt utvides, men må ha en ønsket folkehelsegevinst og kvalitetssikres i et sentralt punkt.

Ansvar:

- Enhetsleder skole
Organiseres som prosjekt med en bred styringsgruppe med representanter fra Fauske kommune (skole/kultur/kommunalsjef) i lag med frivillige/frivillighetssentralen

Tidsplan:

- 1. mai 2011 og oppstart høst 2011

Ressurser:

- Oppstart/etablering kr. 200.000 + ett årsverk. For oppfølging 0,5 årsverk

2.3.2. Folkehelse i Fauskeskolene

Hva:

Dette er egentlig et sett av tiltak som er rettet mot skolen. Her nevnes bl.a.; økt ressurser til kroppsøvfingsfaget, skolefruktordning til alle elever i alle skolene, tilrettelagt skoleveg, aktiv skolehverdag, felles lunch for de ulike skolenivåene, felles kursing for kroppsøvfingslærere, oppruste og tilrettelegge uteområdene for aktivitet, røyk- og snusfri skole!

Men gruppen samlet seg om følgende to tiltak:

- a. Bilfri sone på 1 km rundt alle skoler! Dette vil sikre at alle elever får minst 1 kilometer å gå før og etter skoledagen. Dette vil også gjelde for skolebusser samt for de ansatte. Nyttetraffikk (levering av varer og tjenester) aksepteres.

Ansvar:

- Enhetsleder skole

Tidsplan:

- 1. juni 2011 og oppstart august 2011 (skolestart)
- b. 60 minutt daglig fysisk aktivitet i alle skoler (kroppsøving inklusive). Dette kan tilrettelegges ulikt i de ulike skolene (jfr. for eksempel bilfri sone 1 km rundt skolene). Dette kan også gjøres med kreative løsninger der fysisk aktivitet inngår i andre fag enn kroppsøving i skolen.

Ansvar:

- Enhetsleder skole

Tidsplan:

- Utrede vår 2011 og oppstart august 2011 (skolestart)

Ressurser:

- Veldig usikkert, jfr. beskrivelse av tiltak

2.3.3. Andre tiltak

3. Bedre kvalitet/aktivitet og mengde i kroppsøvingfaget m/kurs/kompetanseheving
4. Etablere skolefruktordning for alle skoler og alle elever i Fauske kommune. Middag for hybelboere.
5. Bedre og flere nærmiljøanlegg m/høy kvalitet, for eksempel bygge grillhus
6. Fellestiltak med ungdomsskolen og videregående skole. Etablere felles lunsj mellom videregående skole og ungdomstrinnet (felles kjøkken/kantine, kosthold, sosialt, møteplass). Fauskeungdommens "10 på topp".
7. Økt innsats på hverdagsaktiviteter i Fauske kommune
8. Etablere "Maskindans" i skolene
9. Innføre 100 % røykfri skolemiljø
10. Etablere utstyrssentral for utlån/utleie av utstyr for ulike aktiviteter
11. Tilrettelegge for flere turstier
12. 60 minutt daglig obligatorisk fysisk aktivitet i alle skolene
13. Etablere estetiske og kunstneriske fasiliteter i skolene
14. Etablere byrom for mennesker!
15. Etablere trivselstiltak for ansatte i skolen – gir smitteeffekt
16. Tiltak som hjelper i foreldrerollen, for eksempel Tema-dager i skolen om "Folkehelse"
17. Målrrettede tiltak for de barn/unge/foreldre som virkelig trenger det
18. Etablere gratis fellestransport til og fra aktiviteter
19. Oppruste uteområdene
20. Utarbeide egen plan for fysisk aktivitet som bl.a. må inneholde tiltak for økt fysisk aktivitet, barn/unge og særlig for jenter.

Det ble videre satt særlig fokus på at tiltak som iverettes i et folkehelseperspektiv måtte fokusere på både det fysiske og det kulturelle/sosial aspektet – samt at tiltak bør utformes slik at de når alle innbyggerne!

Det må videre legges til grunn at enkelte tiltak må innføres som et "skal"-tiltak og andre som "bør/kan"-tiltak.

2.4. Fritid/kultur

Fauske kommune skal aktivt legge til rette for et rikt og mangfoldig tilbud av kultur- og fritidsaktiviteter slik at enhver vil finne "sin aktivitet" eller sitt sted for de rette valgene. Målet er ei rik fritid for alle.

2.4.1. Kunstgressbaner m/binger og hele stadioner

Hva:

Gruppen mener at det vil skape mye aktivitet blant barn og ungdom ved at det bygges ytterligere kunstgress på en del av de grusbanene vi i dag har i Valnesfjord, Sulitjelma, Finneid, Erikstad, Hauan og grusbanen ved stadion. Det bør sees på muligheten for å lage 5ér binger og prioritere Valnesfjord i 2011, Sulitjelma og Finneid i 2012, og se på grusbanen med mulighet for tartandekke rundt opp mot fylket.

Ansvar:

- Enhetsleder bygg, eiendom og idrett

Tidsplan:

- Utreddet til november og oppstart vår 2012

Ressurser:

- Finansiering - fortløpende støtteordninger. Fylket, kommunen
- Ved å bygge de mindre "banene/bingene" vil forenkla søknad brukes, og dermed få i gang prosjektene tidlig.

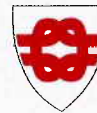
2.4.2. De tre HUS, pilarer for idrett og kultur i Fauske

- 1. Ungdommens Hus / Dansens Hus**
- 2. Idrettens Hus**
- 3. Kulturhus**

Folkehelseutvalget har foreslått å erstatte forslag 2.4.2 **De tre HUS** med "**Aktiv hele året**" som er varierte aktivitetstilbud fordelt over hele året. Se vedlegg 1.

Rådmannen støtter forslaget fra folkehelseutvalget.

Enhetsleder for kultur får ansvaret for dette tiltaket. Tiltaket skal være utreddet i løpet av våren 2011 med oppstart høst/august 2011.

1. Videreføre dagens **Ungdommens Hus** med kommunal ungdomsklubb, og storsal. Flere rom er i dag ikke i bruk, grunnet nedslitte lokaliteter. Oppussing innvendig av disse rom, samt et fasasdeløft vil gi grobunn for enda flere aktiviteter i dette huset. Dans Fauske forutsigbarhet som vil skape trygge rammer og forutsigbarhet for Dans Fauske frem mot VM 2012. I tillegg vil Seniordans, og andre aktører kunne bruke dette huset. Var tidligere Fauskes kulturelle storstue.
2. **Idrettens hus** bygges i den gamle fotballhalltomta i tilknytning til dagens fotballstadion. Samle flere idretter som bryting, karate, klatring, bordtennis m.m. med egne treningsrom i tilknytning til en stor fotballhall. Dette vil kunne gi helårsdrift for mange flere fotballag i hele kommunen, samt skape mye mer aktivitet utenom sommersesongen.
Dette vil kunne bli en smeltedigel for idrett på Fauske, og også profesjonelle aktører som Friskhuset vil være velkommen her. Videregående skolen vil nok kunne bli en storbruker av idrettens Hus, og øke aktiviteten og tilbudet på idrettslinja. Dette vil også kunne frigi ledig kapasitet til bedriftsidrett, og uorganisert trening.
3. **Kulturhus**. Fauske kommune trenger en storstue for kulturen på Fauske, og et all-aktivitetshus, med storsal til forestillinger, konserter, kino m.m.

Kulturskolen bør få egne lokaler i bygget, samt at biblioteket bør komme inn. Beliggenhet er ikke diskutert.

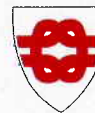
2.4.3. Andre tiltak

3. Grønn resept
4. Aktiv sommer - videreutvikle mot frivillige organisasjoner m.m./hele året (alpin vinterferie)
5. Frigi ledig kapasitet på idrettsanlegg til uorganisert aktiviteter, og oppfordre klubber til ikke-konkurrerende aktiviteter.
6. Kaldlager i forbindelse med idrettshallen for utstyr til kommune og festivaler etc

2.5. Bo- og nærmiljø

Foreldre, familie og nærmiljøet er sentrale aktører i forming av gode og sunne bo- og nærmiljø.

Fauske kommune skal ha særlig oppmerksomhet på behovet for møteplasser, tilgjengelige nærliggende leke- og friarealer, å sikre rekreasjonsområder i

nærmiljøene og aktive lokale lag og foreninger. Kommunen er opptatt av god kontakt på tvers av generasjonene ved å legge til rette for bomiljøer der flere generasjoner og familietyper bor sammen, gir uttelling i et mer spennende og omsorgsfullt bomiljø.

Fokusområder

- Trivsel
- Psykisk helse
- Trygghet
- Tilhørighet
- Engasjement
- Inkludering
- Blande generasjoner

2.5.1. Trygghet

Hva:

Problemstilling: En ungdomsgjeng har det siste året skapt utrygghet i Sulitjelma. Det har vært innbrudd og hæverk. Vi ønsker å få tryggheten tilbake i bomiljøet i Sulitjelma. Hva gjør vi?

- Komme i dialog med ungdommen og deres foreldre. Hvorfor søker disse denne formen for spenning?
- Politiet blir med i prosjektet
- Hjelpe disse ungdommene med å starte tiltak som de selv ønsker og dermed får et eiendomsforhold til.
- Fokus på mulighetene, ikke trusselbasert.

Ansvar:

- Folkehelserådgiver

Tidsplan:

- Prosjektet er startet, et samarbeid mellom Fauske kommune, Husbanken og Indre Salten Boligbyggelag (ISBBL).

Ressurser:

- Prosjektleder er rekruttert fra Indre Salten Boligbyggelag i avtale mellom Fauske kommune og ISBBL.

2.5.2. Et levende Fauske

Hva:

Lag og foreninger

Problemstilling: Vi mener at vi må skape mer liv og aktivitet i HELE kommunen. Hvordan kan vi få dette til på en enkel og lite kostnadsdrivende måte?

- a. Få lag og foreninger til å skape 1-2 gratisarrangementer i sitt nærmiljø i året. Dette knyttes direkte opp til den støtte som kommunen årlig bevilger til de samme organisasjonene. Vi må skape bedre samhandling mellom kommune og det frivillige for å få dette til.
 - Eksempel 1: MPF skal arrangere 2 gratiskonserter på amfiet i året. Det samme gjør Saltenbluesen, kulturdagen i Valnesfjord etc. Vinn/vinn-situasjon.
 - Det kan være et mål at det skal være et arrangement på amfiet annenhver lørdag i sommersesongen.
 - Eksempel 2: VIL arrangerer 2 barneskirenn i Valnesfjord hver vinter.
 - Eksempel 3: Fauske IL har sentrumsskirenn hver vinter
- b. Hver skole får tilbud om å skape 1 arrangement i året i sitt nærmiljø som er inkluderende for nærmiljøet, naboer, eldre, yngre, elever, foreldre.
 - Målet er miljøskapende aktivitet i nærmiljøet
 - Viktig med mat som kultur.
 - Underholdning/aktiviteter
 - Hver skole får kr 10 000.- for å gjennomføre et slikt arrangement (kr 70 000 i året)
- c. Markedsføre alle muligheter til aktivitet vi allerede har
 - Mål: Sørge for at det blir begeistring og engasjement rundt de tusener av muligheter som allerede finnes i kommunen, både hva gjelder trivselstiltak, arrangementer, turstier osv.
 - Bedriftene inviteres med til å legge ut aktuelle aktiviteter til sine ansatte, gjennom deres hjemmesider.
 - Fauske utvikler sin egen "kaskjer.no" F eks: livifauske.no

- Fauske annonserer målrettet til barn og unge på facebook. Pr i dag kanskje den mest effektive markedsføringsmetode mot denne gruppa.
- Bruke frivillighetssentralen som et redskap.
- Det er avgjørende at vi får til et avklart og godt samarbeid mellom lag/foreninger, frivillighetssentralen og kommunen. Denne modellen må utvikles ift dagens situasjon. Vi må bygge videre på type initiativ som samarbeid mellom festivaler og lignende.
- Samarbeid om store arrangementer (VM i dans, NM på ski)
- Vi må skape store fellesprosjekter – kanskje kan dette være ett?

Ansvar:

- Enhetsleder Kultur og enhetsleder Bygg, eiendom og idrett

Tidsplan:

- Utreides i løpet av vår 2011 og oppstart høst 2011

Ressurser:

- Ikke avklart

2.6. Næringsliv og arbeidsliv

En viktig del av satsingen på barn og unge handler om foreldre og foreldrerollen. Viktigheten av foreldrerollen må også synliggjøres gjennom arbeidslivet.

Å bli utestengt fra arbeidslivet innebærer en helserisiko. Økt trivsel og mer opplagte medarbeidere kan gi lavere sykefravær og høyere produksjon.

Fauske kommune vil som arbeidsgiver og i samarbeid med næringslivet i kommunen sette fokus på viktigheten av trygge og helsefremmende arbeidsplasser.

Fra programnotatet

Fokusområder

- "Trivselsmodellen"
 - Trivsel = Energi – overskudd
 - Inspirere til aktivitet
 - Tiltak som utløser egen handling, "kom dæ ut"
- Infrastruktur
 - Forutsetninger for aktivitet – utvikle eksisterende og vurdere nye
 - Bygg, anlegg, kommunikasjoner

2.6.1. Vær aktiv i Fauske

Hva:

- Visuell profilering av Fauske
- Ny i Fauske

Ansvar:

- Enhetsleder Servicetorget og Fauske næringsforum
Rådmannen inviterer til møte hvor næringslivet i Fauske utfordres til medansvar på dette området.

Tidsplan:

- Utreket i løpet av vår 2011 med oppstart høst 2011.

Ressurser:

- Kommunen tilrettelegger, vedlikeholder – profileringseffekt – omdømme.

2.6.2. Møtepunkt for økt tilstedeværelse og inkludering

Hva:

- Økt tilstedeværelse med 2%
- Færre inaktive ungdommer <25 år (arbeidspraksis mv)

Ansvar:

- Fauske Næringsforum
Rådmannen inviterer til møte hvor næringslivet i Fauske utfordres til medansvar på dette området.

Tidsplan:

- Utreket i løpet av vår 2011 med oppstart høst 2011.

Ressurser:

- Ikke avklart

2.6.3. Andre tiltak

3. Kommunikasjon

- Godt kollektivtilbud Fauske-Bodø, Timebuss, togtilbud
- Utnytte nærheten til Bodø,
- Ansvar: Kommune, Fauna, Næringsforum

4. Vedlikehold av infrastruktur

- Mulighet for bedre etablering, tilgjengelighet til friluftsanlegg
 - Utbedre veger
5. Møtepunkt for økt inkludering av unge inaktive
- NAV lokal/arbeidslivssenter, 10 største arbeidsgivere, Næringsforum
 - Målgruppe: Unge inaktive < 25år
 - Skaffe arbeidstreningsplasser
 - Fysisk aktivitet = psykisk helse, lavere sykefravær og økt trivsel / inkludering

3. Oppsummering tiltak

Nr	Fokus-område	Tiltak	Ansvarlig	Utredet	Oppstart
1	Familie-senter	Opprettelse av tiltaksseksjon i familiesenteret	Enhetsleder Barne- og familieenheten	1. september 2011	Januar 2012
2		Etablere en foreldrestøtteplan	Enhetsleder Barne- og familieenheten	1. juli 2011	August 2011
3	Barnehager	Foreldrestøtte-program	Enhetsleder Barnehage	1. september 2011	Januar 2012
4		Helsefremmende barnehager	Enhetsleder Barnehage	1. mars 2011	Mars 2011
5	Grunnskole og SFO Videregående skole	Ti på topp i Fauske – for alle	Enhetsleder Skole Frem til enhetsleder er på plass utpeker rådmann ansvarlig enhetsleder/rector	1. mai 2011	August 2011
6		Folkehelse i Fauskeskolene	Enhetsleder Skole Frem til enhetsleder er på plass utpeker rådmann ansvarlig enhetsleder/rector	1. juni 2011	August 2011
7	Fritid/kultur	Kunstgressbaner m/binger og hele stadioner	Enhetsleder Bygg, eiendom og idrett Lokalt/lokale idrettslag inviteres til å ta et overordnet ansvar.	1. november 2011	Vår 2012

8		“Aktiv hele året” Varierte aktivitetstilbud fordelt over hele året.	Enhetsleder Kultur	1. juni 2011	August 2011
9	Bo- og nærmiljø	Trygghet i Fauske	Folkehelserådgiver	Er startet	
10		Et levende Fauske	Enhetsleder Kultur Enhetsleder Bygg, eiendom og idrett	1. juni 2011	August 2011
11	Næringsliv og arbeidsliv	Vær aktiv i Fauske	Enhetsleder Servicetorget og Fauske næringsforum Rådmannen inviterer til møte hvor næringslivet i Fauske utfordres til å være med å ta ansvar på dette området	Vår 2011	Høst 2011
12		Møtepunkt for økt tilstedeværelse og inkludering	Fauske næringsforum Rådmannen inviterer til møte hvor næringslivet i Fauske utfordres til å ta ansvar på dette området	Vår 2011	Høst 2011

4. Fysisk aktivitet og oppvekst

I følge Verdens helseorganisasjon er fysisk inaktivitet i ferd med å bli framtidens store helseproblem. Overvekt og fedme er en av verdens største fremtidige helsetrusler. (WHO 2002)

Undersøkelser viser at skolebasert fysisk aktivitet gir en rekke positive effekter, og mye tyder på at disse tilbudene gir større effekt enn tilsvarende opplegg på fysisk aktivitet utenom skolen. Skolebaserte opplegg som innbefatter en «hel skole»-tilnærming, med involvering av familie og nærmiljø er mer effektive enn rene kroppsøvningsfagsbaserte opplegg (Kahn m.fl. 2002).

Barnehage og skole har på denne bakgrunn et spesielt ansvar når det gjelder oppvekst og aktivitet for barn og unge. Det er forståelsen av at kroppsbevissthet, kroppsopplevelse og bevegelsesglede er grunnleggende kvaliteter i barnas fysiske, psykiske og sosiale utvikling. For å sette dette inn i en samfunnsorientert sammenheng beskriver "Handlingsplanen for forebygging av belastningsskader" betydningen av barns tilværelse, og viser hvor viktig det er at barn fungerer og trives i dagliglivet. Mestring av motoriske ferdigheter og aktiviteter er viktig for sosialisering gjennom deltakelse, «det å få være med». Et barn som mestrer sin kropp, som

fungerer i leken og samspillet med andre barn, utvikler et positivt selvbilde, som i sin tur gir selvtillit. Selvtillit frigjør energi til å skaffe seg nye erfaringer og ferdigheter, og grunnlag for å motta læring. Mestring gir motivasjon, det gir lyst og glede og fører til at man søker nye utfordringer.

Det skal settes større fokus på ulike oppvekst- og aktivitetstema som:

- å stimulere til økt fysisk aktivitet blant barn og unge med fokus på *aktivitetsglede* – ikke bare på nytteverdien av slik aktivitet
- å få tid og ressurser til minst 1 time lekbetont fysisk aktivitet hver dag på alle klassetrinn i skolen
- å trekke inn mer *lek og spenning* i idrett for barn og ungdom og at idretten i langt større grad enn i dag legger til rette for at *hele familien kan delta sammen* i ulike aktiviteter med lav inngangsterskel
- å gi alle småbarnsfamilier grundig informasjon allerede på helsestasjonene om betydningen av fysisk aktivitet for barn og om viktigheten av at foreldrene på dette området går foran som gode *rollemodeller*
- å gi flere barn muligheten til å se sine foreldre sykle og gå til arbeid, og at mange flere barn enn i dag regelmessig får være med sine foreldre på turer i skog og mark
- å ta barns behov for lekeareal på alvor og som gir plass til fysisk aktivitet for spenningssøkende ungdom uten at de må reise mange mil for å utfolde seg

5. Arbeidsmetoder

5.1. Arbeidsmetoder

- **Prosjekt-/arbeidsgrupper** fra ulike områder som bo- og nærmiljø, kultur/fritid, næringsliv/arbeidsliv, familiesenter, barnehage og skole.
- Innspill fra Folkehelsekonferansen "**Din hverdag – hver dag**" skal inngå i alle handlings- og tiltaksplaner. (Rapport "**Din hverdag – hver dag**")
- **Familiens ansvar og muligheter** er sentral i forming av gode og sunne bo- og nærmiljø.
- **Kartlegging** av barn og unge aktivitet i Fauske kommune (ansvarlig kommuneoverlegen, og FYSAK-koordinator). Spesielt på dette området søkes det samarbeid med Valnesfjord Helsesportssenter.
- God **foreldrestøtte**
- Alle skal **trives** i barnehage, skole og på fritiden
- Invitere til aktivitet på ulike områder, **offentlig, privat og frivillig sektor**
- God og brei **kommunikasjon** ut mot det alle aktuelle samarbeidspartnere

Vedlegg 1

Folkehelseutvalget vedtok i møte 26. oktober følgende nytt punkt 2.4.2 i Rapport "Fra Programnotat til Handling".

Forslag

Folkehelseutvalget foreslår å bytte ut Kultur tiltak 2 (De tre HUS) med "Aktiv sommer hele året", med det menes varierte aktivitetstilbud fordelt over hele året. Og at tilbudene knyttes bl.a. opp til Utstyrssentralen.

Stig Løvseth

Leder folkehelseutvalget